

Cauzele Axel Springer SE și RTL Television GmbH c. Germania și Aycaguer c. Franța

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Secția a V-a

Cauza Axel Springer SE și RTL Television GmbH c. Germania

Cererea nr. 51405/12

Hotărârea din 21 septembrie 2017

Art. 10 din Convenție – „Libertatea de exprimare”

Circumstanțele cauzei

Petentele sunt două societăți media germane, Axel Springer SE și RTL Television GmbH. Prima societate, Axel Springer SE, este o editură care funcționează juridic sub forma unei Societăți Europene, înregistrată în Berlin. A doua, RTL Television GmbH, este o societate de televiziune, organizată ca SRL, și este înregistrată la Köln.

La 14 iunie 2010, S. a fost arestat, pe motiv că și-a omorât părinții. El și-a mărturisit faptele în fața poliției. Câteva ziare germane au relatat cazul, iar unele au publicat fotografii cu S.; cele mai multe fotografii îl înfățișau într-o perioadă când era mult mai tânăr.

În octombrie 2010, Parchetul a obținut o expertiză psihiatrică potrivit căreia, la data comiterii faptelor, S. suferea de tulburare schizoidă de personalitate.

Procesul împotriva lui S. a început la 11 ianuarie 2011, la Curtea Regională din Potsdam. La ședințele de judecată au asistat și jurnaliști, angajați ai celor două societăți media; ei au făcut fotografii și înregistrări video ale inculpatului.

Înainte de începerea audierilor, președintele completului de judecată i-a informat oral pe jurnaliștii prezenți că, înainte de publicarea oricăror imagini sau înregistrări cu inculpatul, chipul acestuia trebuie prelucrat „în maniera obișnuită”, pentru a-l face neidentificabil.

Potrivit societăților petente, la începutul ședinței de judecată din 11 ianuarie 2011, președintele completului de judecată a precizat că oricine va încălca ordinul său nu va mai fi binevenit la Curtea Regională din Potsdam și nu i se va mai permite să facă fotografii, cu ocazia unor proceduri judiciare viitoare. Societățile petente au prezentat Curții Europene copia unui e-mail scris de un jurnalist prezent la acea ședință, care confirma afirmațiile președintelui de complet.

Guvernul a contestat susținerile societăților petente și a subliniat că judecătorul neagă faptul că ar fi făcut astfel de afirmații.

Printr-o scrisoare din 12 ianuarie 2011, societatea RTL Television GmbH i-a solicitat președintelui Curții Regionale să modifice ordinul legat de prelucrarea imaginilor cu inculpatul. Petenta a precizat, *inter alia*, că mai multe ziare publicaseră deja, până la acea dată, fotografii

* Conferențiară, Facultatea de Drept, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj

diana_olar@yahoo.com

Manuscris primit la 10 februarie 2018.

neprelucrate care îl înfățișau pe S. În aceeași zi, președintele Curții Regionale a răspuns că nu are competența să soluționeze o astfel de cerere și a trimis-o președintelui de complet.

La 17 ianuarie 2011, președintele de complet a reluat ordinul anterior, pe care l-a formulat și l-a motivat în formă scrisă. Singurii jurnaliști cărora li se permitea să-l fotografieze și să-l înregistreze pe S. erau cei care s-au înregistrat anterior la instanță și care au dat asigurări că nu vor publica sau nu vor transmite niciun material care să conțină chipul lui S., înainte ca imaginea lui să fie ascunsă printr-un procedeu tehnic, de pildă prin „pixelizare”; acesta era unicul mod în care puteau fi utilizate asemenea fotografii. Jurnaliștilor li s-a interzis să mai transmită informații despre acest caz, dacă nu se conformează ordinului judiciar.

În motivarea ordinului emis, judecătorul a subliniat că trebuie asigurat un echilibru între interesul publicului de a fi informat și dreptul lui S. la imagine. El a admis că faptele aflate la baza aceluia proces sunt foarte diferite de „infraacțiunile obișnuite” și că publicarea exclusivă a acelor fotografii care mascau chipul lui S. aduce atingere dreptului publicului de a fi informat. Totuși, a considerat că ordinul judiciar este justificat, din perspectiva necesității de a proteja dreptul lui S. la imagine. În opinia sa, era improbabil ca această cauză să creeze senzație în Germania, de vreme ce nicio altă societate de televiziune, cu excepția celei a petentului, nu a manifestat vreun interes legat de proces. Judecătorul a mai subliniat importanța prezumției de nevinovăție și a considerat că relatările referitoare la S., însoțite de fotografii care să permită identificarea lui, ar putea avea un efect punitiv asupra acestuia, înainte de eventuala încetare a prezumției de nevinovăție. Prin urmare, președintele completului de judecată a apreciat că dreptul la imagine al inculpatului S., care nu fusese niciodată în atenția media, nu a căutat contactul cu presa și a solicitat în mod expres să-i fie ascunsă identitatea, este mai important decât interesul publicului de a fi informat. De altfel, ordinul s-a dovedit a fi deja necesar, de vreme ce, după prima ședință de judecată, s-au produs unele încălcări individuale ale restricțiilor formulate.

La 18 ianuarie 2011, ordinul judiciar a fost transmis, în scris, mai multor jurnaliști, inclusiv celor angajați la societățile petente.

La 31 ianuarie 2011, societățile petente au contestat acest ordin și au solicitat suspendarea lui, cu atât mai mult cu cât S. își recunoscuse faptele, încă de la primul termen de judecată.

La 4 februarie 2011, președintele de complet a menținut ordinul emis anterior; în acest sens, el a subliniat că implicațiile mărturisirii și credibilitatea acesteia vor putea fi evaluate abia la finalul audierilor.

După alte trei ședințe de judecată, la 10 februarie 2011, Curtea Regională l-a condamnat pe S. la pedeapsa închisorii, pentru două fapte de omor.

La 1 februarie 2012, Curtea Constituțională Federală a refuzat să examineze o sesizare de neconstituționalitate formulată de societățile petente, fără să-și motiveze în vreun fel refuzul.

La 8 august 2012, Axel Springer SE și RTL Television GmbH s-au adresat Curții Europene a Drepturilor Omului, cu o cerere în care au invocat faptul că ordinul judiciar prin care s-a interzis publicarea unor imagini ce ar permite identificarea lui S. le-a încălcat libertatea de exprimare, protejată de art. 10 al Convenției. În limita relevanței sale pentru această cauză, art. 10 al Convenției prevede următoarele:

1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. (...)

2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru (...) protecția (...) reputației sau a drepturilor altora (...).

Curtea a constatat că plângerea petentului nu este în mod manifest nefondată, în sensul art. 35 §3 din Convenție, și că nu există niciun alt motiv de inadmisibilitate a acesteia. În consecință, *plângerea a fost considerată admisibilă*.

Susținerile părților

Guvernul a subliniat că ordinul președintelui de complet s-a întemeiat pe art. 176 din Legea instanțelor judecătorești. Judecătorul avea obligația să asigure ordinea în cadrul ședinței de judecată, ceea ce include și protejarea dreptului la imagine al lui S. și al celorlalte părți implicate.

Articolul 10 al Convenției nu a fost violat, întrucât s-a păstrat un just echilibru între interesele concurente aflate în joc. Judecătorul a ținut cont de interesul publicului de a fi informat, dar, având în vedere circumstanțele cauzei, era îndreptățit să dea prioritate intereselor lui S. În mod evident, reportajele referitoare la procedurile judiciare derulate împotriva lui S. au urmărit, în principal, să satisfacă cererea publicului pentru povești senzaționale privind detaliile sinistre ale faptelor lui S. Restricțiile referitoare la publicarea fotografiilor cu S. erau justificate. S. era absolut necunoscut publicului. Lui i se cuvenea un grad mai ridicat de protecție față de expunerea publică, deoarece suferea de o afecțiune psihiatrică, așa cum s-a indicat în raportul medical din octombrie 2010.

Guvernul a subliniat că fotografiile făcute în sala de judecată îl înfățișau pe S. în cătușe, lângă polițiști sau lângă avocatul său. Răspândirea unor astfel de imagini, în care S. putea fi identificat, ar fi mărit presiunea căruia îi era supus. Intereselor sale nu li se putea da o greutate mai redusă pe motiv că și-a recunoscut faptele la prima ședință de judecată, din cauza prezumției de nevinovăție care a operat până în clipa în care i s-a demonstrat vinovăția.

Societățile petente au susținut că ordinul președintelui de complet nu avea un temei legal în art. 176 din Legea instanțelor judecătorești. În opinia lor, instanțele interne nu au recunoscut importanța pe care o avea în prezenta cauză interesul publicului de a fi informat și nici nu au asigurat un echilibru corespunzător între interesele implicate. Circumstanțele foarte neobișnuite ale faptelor pentru care era judecat S. au atras un interes public uriaș, care nu se limita la simpla curiozitate, ci implica și chestiuni cum ar fi rolul părinților lui S. în conflictul din familie. Instanțele naționale au ignorat faptul că S. devenise cunoscut publicului ca urmare a faptelor pe care le-a săvârșit. În ceea ce privește prezumția de nevinovăție, instanțele interne nu au acordat suficientă atenție impactului pe care l-au avut mărturisirile pe care S. le-a făcut atât la primul termen de judecată, cât și anterior, în timpul cercetărilor prealabile. De asemenea, în ciuda afirmației președintelui de complet, potrivit căruia S. avea nevoie de o protecție specială, judecătorul nu a luat nicio măsură procedurală de protecție, cum ar fi interzicerea accesului public la proces. De vreme ce instanța a dispus mascarea identității lui S. în fotografii, prin mijloace tehnice, restricția judiciară a depășit exigențele necesare pentru protecția prezumției de nevinovăție.

Societățile petente au subliniat că art. 10 din Convenție protejează nu doar substanța informațiilor și a ideilor, ci și forma în care acestea sunt comunicate.

Evaluarea Curții

Părțile nu au contestat că ordinul judiciar invocat constituie o atingere la adresa libertății de exprimare a societăților petente, așa cum este ea garantată de art. 10 al Convenției.

O astfel de ingerință este contrară Convenției, atunci când încalcă exigențele parag. 2 al art. 10. În consecință, trebuie analizat dacă ingerința a fost „prevăzută de lege”, dacă a urmărit

unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute de parag. 2 al art. 10 și dacă era „necesară într-o societate democratică”.

(1) Ingerința a fost „prevăzută de lege”?

Curtea reiterează faptul că legislația internă relevantă trebuie formulată cu suficientă precizie, pentru a permite persoanelor vizate – chiar și cu ajutorul consultanței de specialitate – să prevadă, în mod rezonabil, consecințele unui anumit comportament¹. Cu toate acestea, Curtea a admis că legile, deseori, sunt precis formulate².

Într-o anumită măsură, art. 176 din Legea instanțelor judecătorești este lipsit de precizie, atunci când prevede că „președintele completului de judecată are obligația să mențină ordinea în ședințele de judecată”, oferindu-i astfel o largă putere discreționară. Având în vedere diversele situații pe care le întâlnesc în ședințe prezidențiale completelor de judecată, este imposibil de stabilit exigențe precise referitoare la măsurile care pot fi luate, în fiecare caz, pentru păstrarea unui comportament adecvat în sala de judecată. În contextul restricțiilor privind reportajele referitoare la cauze de natură penală, dispozițiile art. 176 din Legea instanțelor judecătorești au fost interpretate și de Curtea Constituțională Federală, care a elaborat criteriile de care trebuie să țină seama prezidențiale completelor de judecată pentru a asigura echilibrul intereselor implicate într-o anumită cauză. Rolul decizional atribuit instanțelor naționale urmărește tocmai disiparea unor astfel de dubii interpretative³.

Prin urmare, *Curtea consideră că ingerința „a fost prevăzută de lege”*.

(2) Ingerința a urmărit un scop legitim?

Părțile nu contestă faptul că ordinul judiciar a urmărit protejarea dreptului lui S. la imagine, pe parcursul unui proces în care el beneficia de prezumția de nevinovăție. Prin urmare, *ordinul judiciar a urmărit scopul legitim de a „proteja drepturile altora”*.

(3) Ingerința era necesară într-o societate democratică?

(i) Principii generale

Referitor la evaluarea caracterului necesar al unei ingerințe în exercițiul libertății de exprimare, Curtea trimite la principiile generale formulate în jurisprudența sa. Acestea au fost rezumate recent în cauzele *Bédar c. Elveția*⁴ și *Couderc și Hachette Filipacchi Associés c. Franța*⁵. Curtea a subliniat rolul esențial care îi revine presei într-o societate democratică și, în special, datoria presei de a transmite informații și idei cu privire la orice chestiune de interes public. Această datorie se extinde și asupra reportajelor și a comentariilor referitoare la proceduri judiciare, ceea ce contribuie la publicitatea unor astfel de proceduri, fiind, astfel, în consonanță cu exigența art. 6 § 1 al Convenției, privind caracterul public al ședințelor de judecată. Este de neconceput să nu poată exista dezbateri anterioare sau concomitente, pe tema unui proces, în reviste de specialitate, în presa generală sau în rândul publicului larg. Nu doar că presa are datoria de a răspândi astfel de informații și idei, ci și publicul este îndreptățit

¹ CEDO, Cauza *News Verlags GmbH & Co.KG c. Austria*, 14 decembrie 2007, nr. 31457/96, § 42.

² CEDO, Marea Cameră, Cauza *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy c. Finlanda*, 21 iulie 2015, nr. 931/13, § 143 și Cauza *Markt intern Verlag GmbH și Klaus Beermann c. Germania*, 20 noiembrie 1989, § 30, Seria A, nr. 165.

³ Cauza *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy*, supracit., § 144.

⁴ CEDO, Marea Cameră, Cauza *Bédar c. Elveția*, 29 martie 2016, nr. 56925/08, § 48-54.

⁵ CEDO, Marea Cameră, Cauza *Couderc și Hachette Filipacchi Associés c. Franța*, 10 noiembrie 2015, nr. 40454/07, §§ 88-93.

să le primească⁶. În plus, nici Curții și nici instanțelor naționale nu le revine rolul de a-și substitui propriile puncte de vedere celor ale presei, în ceea ce privește tehnicile de reportaj care ar trebui adoptate într-o anumită situație⁷.

Totodată, Curtea a mai subliniat și faptul că presa nu trebuie să depășească anumite limite legate, în special, de protecția dreptului la viață privată a persoanelor cercetate sau urmărite penal și de prezumția de nevinovăție⁸. În temeiul art. 6 § 2 al Convenției, orice persoană acuzată de comiterea unei fapte penale are dreptul să fie prezumată nevinovată până când i se demonstrează vinovăția, iar acesta este un aspect important pentru echilibrul intereselor concurente, pe care Curtea trebuie să îl asigure⁹.

În fine, Curtea reamintește că Statele Contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere atunci când evaluează caracterul necesar și amploarea unei ingerințe în libertatea de exprimare protejată de art. 10 al Convenției, mai ales dacă se au în vedere interese private concurente¹⁰. Atunci când autoritățile naționale cântăresc interesele aflate în joc cu respectarea criteriilor formulate în jurisprudența Curții, părerea lor nu poate fi substituită cu părerea Curții decât în prezența unor motive puternice care să justifice acest lucru¹¹.

Criteriile formulate în jurisprudența Curții trebuie luate în considerare ori de câte ori libertatea de exprimare este evaluată în raport cu dreptul la viață privată¹². În opinia Curții, aceste criterii nu sunt exhaustive și, în plus, ele trebuie adaptate circumstanțelor particulare ale fiecărei cauze¹³. Această relativitate a criteriilor se regăsește, în special, în cauzele care implică prezumția de nevinovăție prevăzută de art. 6 § 2 din Convenție¹⁴. În limita relevanței lor pentru prezenta cauză, Curtea a identificat următoarele criterii de evaluare a drepturilor concurente aflate în joc: contribuția la o dezbatere de interes public; gradul de notorietate a persoanei; influența asupra procesului penal; circumstanțele în care au fost făcute fotografiile; conținutul, forma și consecințele publicării fotografiilor; severitatea sancțiunii aplicate.

(ii) *Aplicarea principiilor formulate mai sus, în prezenta cauză*

(a) *Contribuția la o dezbatere de interes public*

Curtea a subliniat contribuția fotografiilor din presă la dezbaterile de interes general¹⁵. În funcție de gradul de notorietate al persoanei vizate și de natura faptei penale, publicul poate avea un interes legat de dezvăluirea înfățișării cuiva¹⁶. În același timp, natura faptei penale și

⁶ CEDO, Marea Cameră, Cauza *Axel Springer AG c. Germania*, 7 februarie 2012, nr. 39954/08, § 80.

⁷ Cauza *Axel Springer AG*, supracit., § 81.

⁸ Cauza *Bédar*, supracit., § 51; CEDO, Cauza *Egeland și Hanseid c. Norvegia*, 16 aprilie 2009, nr. 34438/04, § 53; CEDO, Cauza *Eerikäinen et alii c. Finlanda*, 10 februarie 2009, nr. 3514/02, § 60.

⁹ CEDO, Cauza *News Verlags GmbH & Co.KG*, supracit., § 56.

¹⁰ Cauza *Bédar*, supracit., § 54.

¹¹ CEDO, Cauza *MGN Limited c. Regatul Unit*, 18 ianuarie 2011, nr. 39401/04, § 150 și 155; Cauza *Axel Springer AG*, supracit., § 88.

¹² Cauza *Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, supracit., § 93; *Axel Springer AG c. Germania*, supracit., §§ 89-95.

¹³ A se compara cu Cauza *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy*, supracit., § 166.

¹⁴ A se vedea, *mutatis mutandis*, Cauza *Bédar*, supracit., § 55.

¹⁵ Cauza *News Verlags GmbH & Co.KG*, supracit., §§ 52 et seq. și Cauza *Eerikäinen et alii c. Finlanda*, supracit., § 62.

¹⁶ A se vedea, *mutatis mutandis*, CEDO, Cauza *Österreichischer Rundfunk c. Austria*, 7 decembrie 2006, nr. 35841/02, § 68.

circumstanțele particulare ale cauzei pot justifica, uneori, și interdicția de a publica imaginea unui inculpat.

Faptele la care se referă această cauză au fost foarte brutale, dar au fost săvârșite într-o familie, într-un cadru domestic, în urma unei dispute de natură privată. Nu există indicii că faptele ar fi dobândit o notorietate deosebită. Chiar la începutul procesului, atunci când s-a comunicat ordinul judiciar contestat, interesul mediatic legat de acea cauză era mai curând limitat, așa cum a precizat și judecătorul care prezida completul de judecată și așa cum a subliniat, de altfel, și Guvernul. Curtea împărtășește opinia instanțelor naționale, în sensul că nu exista decât un grad redus de interes public pentru acel proces.

Ordinul judiciar nu a restricționat conținutul reportajelor, ci doar publicarea unor imagini prin intermediul cărora S. ar fi putut fi recunoscut. Prin urmare, întrebarea relevantă este aceea de a ști dacă publicarea unor astfel de imagini ar fi putut contribui la o dezbatere publică, referitoare la cauza respectivă.

Curtea nu consideră că informațiile privind aspectul fizic al lui S. ar fi putut contribui în mod semnificativ la o dezbatere privind acea cauză. În plus, nu există indicii în sensul că aspectul fizic al lui S. ar fi contribuit la evaluarea unor chestiuni cum ar fi rolul părinților săi în conflictul din familie.

(b) Gradul de notorietate al persoanei

Curtea reține că S. nu era o figură publică, ci o persoană obișnuită, supusă unor proceduri penale. Publicul a aflat pentru prima dată de S. ca urmare a omorului dublu pe care acesta l-a săvârșit. Calitatea de inculpat într-un proces penal, fie chiar fapte deosebit de grave, nu îl poate lipsi întru totul de protecția art. 8 din Convenție¹⁷.

În evaluarea intereselor concurente, s-ar putea ține cont de faptul că fotografia unei persoane a apărut deja într-o publicație anterioară¹⁸, astfel încât nu ar mai fi necesar să se restricționeze dezvăluirea identității sale¹⁹. Curtea reține însă că președintele completului de judecată nu a ținut cont de fotografiile lui S., care fuseseră publicate anterior. Având în vedere promptitudinea necesară a procesului decizional și faptul că ordinul judiciar a fost emis încă de la începutul primei ședințe de judecată, președintelui de complet nu i se poate pretinde să fi cunoscut, la acel moment, toate publicațiile anterioare, pentru a le avea în vedere la evaluarea intereselor concurente aflate în joc.

Curtea reține că înfățișarea lui S. îi era cunoscută publicului, din fotografiile publicate anterior. Totuși, se pare că majoritatea acelor fotografii au fost făcute cu mulți ani înainte și îl înfățișau pe S. la o vârstă mult mai tânără. Sub acest aspect, trebuie reținut și faptul că, până atunci, presa germană relatase doar ocazional despre cazul lui S., cu o acoperire locală, așa cum a precizat și Guvernul reclamat. Prin urmare, la data procedurilor penale derulate împotriva lui S., fotografiile publicate anterior nu i-ar fi permis publicului să-l identifice și nu se poate afirma că identitatea lui era deja cunoscută publicului.

(c) Influența asupra procesului penal

Curtea reține că S. și-a mărturisit de două ori faptele, astfel încât, potrivit societăților petente, el ar fi încetat să mai beneficieze de prezumția de nevinovăție. Totuși, o mărturisire nu înlătură, în sine, protecția prezumției de nevinovăție. Potrivit art. 6 § 2 din Convenție, orice persoană acuzată de comiterea unei fapte penale trebuie prezumată ca fiind nevinovată, până

¹⁷ Cauza *Bédar*, supracit., § 76 și Cauza *Eerikäinen et alii*, supracit., § 66.

¹⁸ Cauza *Axel Springer AG*, supracit., § 92, și Cauza *Österreichischer Rundfunk*, supracit., § 65.

¹⁹ Cauza *Egeland și Hanseid*, supracit., § 59.

când vinovăția ei este dovedită, potrivit legii. Curtea admite că, în anumite circumstanțe, o mărturisire ar putea influența evaluarea drepturilor concurente. Totuși, în prezenta cauză, președintele completului de judecată a considerat că declarațiile lui S. și credibilitatea lor trebuie evaluate la finalul procedurilor orale, potrivit dreptului intern, iar nu înainte ca ele să înceapă. Aceasta, cu atât mai mult cu cât S. suferea de o tulburare schizoidă de personalitate, așa cum a reieșit din raportul de expertiză psihiatrică solicitat de Parchet. Instanța penală trebuia să evalueze cu atenție mărturisirile lui S., pentru a se convinge că erau precise și de încredere.

(d) Circumstanțele în care au fost făcute fotografiile

Curtea are în vedere faptul că fotografiile făcute unui inculpat într-o sală de judecată pot înfățișa acea persoană într-o situație de mare dificultate și, posibil, într-o stare de autocontrol redus²⁰. Fotografiile lui S., de la începutul procesului, îl înfățișau în sala de judecată, în cătușe, lângă ofițerii de poliție sau lângă avocatul său. În aceste circumstanțe, era necesar ca viața privată a lui S. să fie protejată.

Curtea mai reține că S. nu a încercat niciodată să contacteze presa și nici să facă declarații publice. Dimpotrivă, el a solicitat în mod expres să fie protejat de reportaje care l-ar putea identifica. S. nu a consimțit nici să fie fotografiat.

(e) Conținutul, forma și consecințele publicării fotografiilor

Ordinul judiciar contestat se referă la publicarea unor fotografii făcute în timpul ședinței de judecată prin intermediul cărora S. putea fi identificat. Așa cum a subliniat Guvernul reclamat, diseminarea unor imagini care îl înfățișau pe S. în sala de judecată și pe baza cărora acesta putea fi identificat ar fi crescut presiunea psihologică asupra lui. Potrivit Curții, o atenție deosebită ar trebui acordată efectului nociv pe care l-ar putea avea asupra suspectilor, acuzaților, condamnaților sau asupra altor părți la procesul penal, dezvăluirea informațiilor care permit identificarea acestor persoane. La fel, trebuie avut în vedere faptul că publicarea unor imagini în care un inculpat ar putea fi identificat are implicații negative, raportat la o ulterioară reabilitare socială, în cazul în care acel inculpat ar fi condamnat. În plus, în prezenta cauză, salvagardarea procesului echitabil impunea, de asemenea, să se evite creșterea presiunii psihologice asupra lui S., dată fiind, mai ales, tulburarea lui de personalitate.

(f) Sfera de aplicabilitate a ordinului judiciar și severitatea sancțiunii aplicate

Din punct de vedere material, ordinul judiciar contestat s-a limitat la interzicerea publicării unor imagini prin intermediul cărora S. ar putea fi identificat. Referitor la durata de aplicabilitate a acestui ordin, societățile petente au susținut că, la 11 ianuarie 2011, președintele completului de judecată a precizat că oricărei persoane care s-ar sustrage acestui ordin nu i se va mai permite să facă fotografii, înaintea începerii sau în timpul derulării procedurilor judiciare. Petentele au înțeles că amenințarea viza nu doar procesul respectiv, ci implică o interdicție generală, pentru viitor. Curtea nu este convinsă de argumentul petentelor, în sensul că ordinul judiciar ar fi putut produce efecte dincolo de procesul în primă instanță. Motivarea ordinului cuprinde în mod explicit mențiunea „dispoziții referitoare la reportaje privind procedurile orale principale”. În obiecția lor din 31 ianuarie 2011, însăși societățile petente au contestat o interdicție privind reportajele care ar permite identificarea lui S., „în timpul procedurilor judiciare derulate împotriva lui”. Având în vedere versiunea scrisă a ordinului judiciar din 17 ianuarie 2011, precum și competența judecătorului președinte de complet,

²⁰ A se vedea, *mutatis mutandis*, Cauza *Egeland și Hanseid*, supracit., § 61.

limitată la o singură etapă procesuală, nu există niciun temei pentru susținerea societăților petente, potrivit cărora sfera de aplicabilitate a ordinului judiciar depășea procedurile penale derulate împotriva lui S.

Curtea reține că ordinul judiciar nu a creat o restricție deosebit de severă asupra reportajelor mediatice. Fotografierea, în sine, nu era limitată. Ordinul a interzis doar publicarea unor imagini prin intermediul cărora S. ar fi putut fi identificat. Orice alt mod de a relata despre proces era nerestricționat. Prin urmare, președintele de complet a ales cea mai puțin restrictivă dintre măsurile capabile să protejeze dreptul la un proces echitabil și dreptul lui S. la imagine.

La fel, în ceea ce privește consecințele încălcării ordinului judiciar, eventuala interdicție de a mai relata despre cauză era limitată la procesul penal derulat împotriva lui S. *Curtea nu consideră că ordinul a avut un efect negativ asupra societăților petente, contrar drepturilor lor protejate de art. 10 din Convenție.*

Concluzie

Curtea admite că judecătorul intern a evaluat cu multă atenție interesele concurente aflate în joc și că acesta a ținut cont de diferiți factori, relevanți din perspectiva Convenției. Având în vedere criteriile și considerentele prezentate mai sus, în particular faptul că această cauză se referă la publicarea unor fotografii făcute în timpul unei ședințe de judecată în materie penală, Curtea consideră că președintele completului de judecată a analizat, în mod evident, conflictul dintre interesele concurente și a aplicat prevederile legale interne, cântărind atent aspectele relevante ale cauzei. Având în vedere marja de apreciere de care dispun autoritățile naționale în contextul restricțiilor privind reportajele jurnalistice din cauzele penale, Curtea consideră că președintele completului de judecată a cântărit și a echilibrat interesele concurente implicate, în conformitate cu standardele Convenției Europene. Ordinul a fost proporțional cu scopul legitim urmărit, de vreme ce judecătorul a ales cea mai puțin restrictivă măsură, dintre mai multe posibile. În consecință, Curtea apreciază că *ingerința în libertatea de exprimare a societăților petente a fost „necesară într-o societate democratică”*.

Prin urmare, în cauză nu s-a produs o violare a art. 10 din Convenție.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Secția a V-a

Cauza Aycaguer c. Franța

Cererea nr. 8806/12

Hotărârea din 22 iunie 2017

Art. 8 din Convenție – „Dreptul la respectarea vieții private și de familie ”

Circumstanțele cauzei

Petentul, Domnul Jean-Michel Aycaguer, s-a născut în 1959 și trăiește în Ossès. La 17 ianuarie 2008, a participat la o întrunire organizată de un sindicat agricol basc și de Grupul funciar agricol mutual (GFAM) „Lurra”, cu ocazia unei reuniuni a Comitetului tehnic al societății privind amenajarea funciară și așezările rurale (SAFER), în departamentul Pyrénées-Atlantiques. Scopul acestei întruniri era acela de a aviza atribuirea terenurilor unei ferme, pe care Domnul F.L. o exploata de mai mulți ani. Întrunirea avea loc într-un context politic și

sindical dificil, pentru că sindicatul agricol majoritar din departament susținea alte candidaturi. La finalul întrunirii, s-a creat o busculadă între participanți și jandarmerie.

Petentul a fost reținut și citat de îndată la tribunalul corecțional din Bayonne, pe motivul că ar fi comis în mod intenționat acte de violență (care nu au antrenat însă vreo incapacitate totală de muncă) împotriva unor jandarmi a căror identitate nu a putut fi stabilită, adică împotriva unor depozitari ai autorității publice, prin utilizarea sau amenințarea cu utilizarea unei arme, în concret, o umbrelă.

Printr-o sentință din 13 martie 2008, petentul a fost condamnat la două luni de închisoare cu suspendare pentru fapta de a le fi aplicat jandarmilor două lovituri cu umbrela, fără ca acestea să le fi creat însă acestora vreo incapacitate. În hotărârea sa, tribunalul a constatat că petentul a refuzat să răspundă întrebărilor care i-au fost adresate în timpul cercetării penale și să recunoască ceva, inclusiv faptul că ar fi avut la el o umbrelă. În opinia instanței, depozitiile martorilor indicau, totuși, că petentul a încercat să rupă barajul forțelor de ordine, împingându-se în manifestanți și lovind cu umbrela jandarmii.

La 24 decembrie 2008, în urma unei cereri formulată de Parchetul din Bayonne, petentul a fost citat la poliție pentru a i se recolta o probă biologică, în temeiul art. 706-55 și 706-56 din Codul de procedură penală (CPP). La 19 mai 2009, el a fost citat în fața Tribunalului corecțional, pentru că a refuzat să se supună acestei prelevări.

Printr-o hotărâre din 27 octombrie 2009, Tribunalul de mare instanță din Bayonne i-a aplicat petentului o amendă penală de cinci sute de euro. La 3 februarie 2011, Curtea de Apel din Pau a menținut această hotărâre; instanța a precizat că, spre deosebire de petenții din cauzele *S. și Marper c. Regatul Unit*²¹, petentul nu era învinuit, ci condamnat pentru comiterea unei infracțiuni, astfel încât el nu putea să se prevaleze de cauza citată pentru a invoca o atingere disproporționată a dreptului său la protecția vieții private. Instanța de apel s-a raportat la decizia din 16 septembrie 2000 a Consiliului Constituțional și a apreciat că „dispozițiile legii naționale aplicate petentului erau de natură să concilieze respectul vieții private și protecția ordinii publice într-o manieră care nu este în mod manifest dezechilibrată și care răspunde exigențelor art. 8 din Convenție”. Referitor la elementul material al infracțiunii, Curtea de Apel a respins argumentul petentului, potrivit căruia s-ar efectuat deja o primă prelevare de probe biologice de pe căciula lui, atunci când a fost reținut, astfel încât el avea dreptul să refuze o nouă prelevare; instanța a precizat că nicio urmă de ADN nu a fost identificată cu acea ocazie.

Potentul a atacat decizia instanței de apel. El a invocat faptul că prelevarea, care urmărea identificarea amprenteii lui biologice și înregistrarea acestor date, constituie o atingere disproporționată adusă dreptului său la respectarea vieții private, date fiind termenul de conservare a acestor probe și situația lui personală (persoană complet identificată, stabilă social, cu un loc de muncă, o viață de familie și un domiciliu fix). Printr-o decizie din 28 septembrie 2011, Curtea de Casație a respins recursul petentului.

La 20 ianuarie 2012, Domnul Jean-Michel Aycaguer s-a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului, cu o cerere în care invoca violarea art. 8 din Convenție.

Referitor la pretinsa violare a art. 8 din Convenție

Potentul a invocat violarea dreptului său la respectul vieții private, ca urmare a ordinului de a se supune recoltării unor probe biologice, pentru a fi înregistrate într-o bază de date

²¹ CEDO, Marea Cameră, Cauza *S. și Marper c. Regatul Unit*, 4 decembrie 2008, nr. 30562/04 și 30566/04.

specială (FNAEG), și ca urmare a condamnării penale care a urmat refuzului său de a se supune acestei prelevări. Petentul a invocat art. 8 al Convenției, care prevede următoarele:

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.

Guvernul a contestat susținerile petentului.

Curtea a constatat că plângerea petentului nu este în mod manifest nefondată, în sensul art. 35 § 3 din Convenție, și că nu există niciun alt motiv de inadmisibilitate a acesteia. În consecință, *plângerea a fost considerată admisibilă*.

Argumentele părților

Potentul a subliniat, mai întâi, că scopul inițial al bazei de date FNAEG era acela de a grupa amprentele genetice ale delincvenților sexuali; între timp, ea a inclus un număr tot mare de infracțiuni, indiferent de gradul lor de gravitate și de importanța atingerii pe care o aduc ordinii publice. În opinia petentului, baza de date nu poate fi considerată legitimă în cazul tuturor infracțiunilor enumerate de art. 706-55 din Codul de procedură penală, care includ o paletă foarte largă de fapte, de la crime împotriva umanității, până la fapte comise în contextul unor violențe sindicale. Caracterul generalizat și nediferențiat al infracțiunilor la care se raportează baza de date este contrar principiilor art. 8 al Convenției, întrucât nici nu se justifică din punct de vedere al scopului urmărit și nici nu este necesar; aceasta, cu atât mai mult cu cât nu există nicio putere de apreciere și nicio relativizare, în funcție de infracțiunea săvârșită.

Printre altele, petentul a subliniat că Guvernul nu explică motivul pentru care înregistrarea lui în baza de date ar fi necesară timp de patruzeci de ani și nici de ce ar fi susceptibil de recidivă. În opinia petentului, păstrarea amprente sale ADN pentru o perioadă de patruzeci de ani este o măsură disproporționată, raportat la natura și la gradul de gravitate al infracțiunii pentru care a fost condamnat.

Dacă perioada de patruzeci de ani prevăzută pentru conservarea datelor genetice ar fi conformă Constituției franceze, atunci Consiliul Constituțional nu ar fi formulat rezerve de interpretare, iar Guvernul nu și-ar fi propus modificarea ei prin decret. Este adevărat, Guvernul nu a luat nicio măsură în acest sens până la data plângerii adresate Curții Europene. Petentul a mai precizat că durata de conservare a amprentelor digitale pentru infracțiuni dintre cele mai grave²² este inferioară celei prevăzute de FNAEG.

În plus, baza de date se află sub controlul unui magistrat al Parchetului care nu este o autoritate judiciară, în sensul Convenției²³. Prin urmare, cererea de radiere a informațiilor genetice trebuie adresată unui magistrat lipsit de garanția independenței. În plus, FNAEG urmărește scopuri polițienești și poate fi consultat de numeroase organisme polițienești internaționale, în absența unor veritabile garanții pentru cei interesați.

²² CEDO, Cauza *Gardel c. Franța*, 17 decembrie 2009, nr. 16428/05, § 67.

²³ CEDO, Cauza *Moulin c. Franța*, 23 noiembrie 2010, nr. 37104/06, § 57.

Guvernul nu a contestat existența unei ingerințe în dreptul la respectarea vieții private a petentului, însă a precizat că aceasta era prevăzută de lege, mai exact de art. 706-56 din Codul de procedură penală, regimul juridic al FNAEG fiind definit de art. 706-54 *et seq.* și R. 53-9 *et seq.* din acest cod.

Scopul FNAEG este acela de a facilita identificarea și căutarea infractorilor, cu ajutorul profilului lor genetic. Importanța pe care legislatorul o acordă dezvoltării acestei baze de date și efectivității ei l-a determinat să sancționeze, începând cu anul 2001, refuzul de a accepta recoltarea probelor biologice. Ansamblul dispozițiilor referitoare la FNAEG a fost validat de Consiliul Constituțional. De altfel, potrivit Guvernului, FNAEG trebuie asociat bazei naționale de date judiciare, automatizată, referitoare la autorii unor infracțiuni de natură sexuală (FIJAIS), a cărei compatibilitate cu exigențele art. 8 din Convenție a fost deja constatată de Curte²⁴. Ingerința invocată de petent urmărea, așadar, scopul legitim de a preveni faptele penale.

Spre deosebire de reglementarea contestată în cauza *S. și Marper*²⁵, doar infracțiunile enumerate limitativ în art. 706-55 din Codul de procedură penală determină o înregistrare în FNAEG. Cu toate că baza de date a fost inițial destinată să cuprindă amprente genetice doar în cazul delincvenței de natură sexuală, câmpul ei de aplicare a fost extins ulterior, prin mai multe reforme succesive. Infracțiunile vizate au o anumită gravitate și, cu o singură excepție, sunt susceptibile să atragă pedeapsa închisorii. De asemenea, cu excepția crimelor și a delictelor care se pedepsesc cu minim zece ani de închisoare, prelevarea probelor biologice nu se poate efectua fără acordul persoanei vizate și nu se poate recurge la examinarea caracteristicilor genetice, pornind de la amprente genetice conservate.

Guvernul a mai subliniat, printre altele, că procurorul francez nu are competența să aprecieze oportunitatea înregistrării în FNAEG a unei persoane condamnate pentru una dintre infracțiunile prevăzute de lege. Utilizarea indicativului în art. R. 53-21 din Codul de procedură penală nu lasă procurorilor nicio marjă de apreciere.

În opinia Guvernului, condițiile de utilizare, de consultare și de conservare a datelor din FNAEG sunt însoțite de importante garanții procedurale. Această bază de date este pusă în aplicare de direcția centrală a poliției judiciare din cadrul Ministerului de Interne și se află sub dublul control al unui magistrat al Parchetului, numit prin decret de Parchetul General, și al comisiei naționale de informatică și libertăți. Accesul la informații și posibilitatea de a efectua operațiuni în sistem sunt deschise doar personalului special abilitat din cadrul sub-direcției poliției științifice și tehnice și din cadrul jandarmeriei.

În plus, absența procedurii de radiere a datelor genetice, în cazul persoanelor condamnate, nu este excesivă, de vreme ce durata maximă de conservare a informațiilor este limitată la patruzeci de ani, înregistrarea profilului genetic în FNEAG nu implică nicio obligație pozitivă pentru persoana vizată, iar datele nu sunt utilizate decât în cazul comiterii unor noi fapte penale.

Cu toate acestea, pentru a se conforma rezervelor formulate de Consiliul Constituțional, dintre care una se referă la proporționalitatea duratei de conservare a profilelor genetice, Guvernul a precizat că se obligă să depună la Consiliul de Stat proiectul unui decret care să modifice corespunzător dispozițiile art. R. 53-14 din Codul de procedură penală.

²⁴ CEDO, Cauza *B.B. c. Franța*, 17 decembrie 2009, nr. 5335/06; CEDO, Cauza *M.B. c. Franța*, 17 decembrie 2009, nr. 22115/06, și Cauza *Gardel*, *supracit.*

²⁵ *Supracit.*, nota 1.

Aprecierea Curții

Curtea reamintește că simplul fapt de a memora date referitoare la viața privată a unei persoane constituie o ingerință în sensul art. 8 din Convenție²⁶. Puțin contează dacă informațiile memorate sunt utilizate ulterior²⁷. În ceea ce privește profilele ADN, ele conțin o cantitate importantă de date unice, cu caracter personal²⁸.

De altfel, Curtea este deplin conștientă că, pentru a-și proteja populația așa cum au obligația să o facă, autoritățile naționale au nevoie să creeze baze de date care să contribuie la eficiența reprimării și la prevenirea anumitor infracțiuni, în special a celor mai grave, cum sunt infracțiunile de natură sexuală, pentru care a fost creat FNAEG²⁹. În același timp, astfel de dispoziții nu ar putea fi aplicate într-o logică excesivă de maximizare a informațiilor înregistrate și a duratei conservării lor. Fără respectarea unei proporționalități necesare în legătură cu obiectivele legitime care le sunt asociate, avantajele pe care le aduc ar fi diminuate de atingerile grave chiar la adresa drepturilor și a libertăților pe care statele trebuie să le asigure persoanelor aflate sub jurisdicția lor³⁰.

În speță, Curtea constată că, la data examinării plângerii, petentul nu este înregistrat în FNAEG, pentru că a refuzat să se supună obligației legale de a accepta prelevarea ADN-ului său. Din acest motiv, el a fost condamnat penal. Părțile nu contestă faptul că această condamnare se analizează ca o ingerință în dreptul petentului la respectul vieții private, în sensul art. 8 § 1 din Convenție.

De asemenea, părțile nu contestă că ingerința litigioasă era prevăzută de lege, mai exact de art. 706-54 până la 706-56 și R. 53-9 *et seq.* din Codul de procedură penală, și nici faptul că ea urmărea un scop legitim, acela de a detecta și, implicit, de a preveni comiterea faptelor penale.

În consecință, Curtea urmează să analizeze necesitatea ingerinței, raportat la exigențele Convenției. Totuși, înaintea acestei evaluări de ultim resort, autoritățile naționale sunt primele care trebuie să precizeze unde se situează justul echilibru, într-o anumită cauză, de vreme ce statelor li se recunoaște, de principiu, o anumită marjă de apreciere. Amploarea acestei marje de apreciere variază în funcție de anumite elemente, în special de natura faptelor invocate și de scopul ingerinței. Atunci când este implicat un aspect deosebit de important referitor la existența sau la identitatea unei persoane, marja de apreciere recunoscută statului este, în general, mai restrânsă.

Protecția datelor cu caracter personal are un rol fundamental în exercițiul dreptului la respectarea vieții private, consacrat de art. 8 al Convenției. Ca atare, legislația internă trebuie să ofere garanții corespunzătoare, pentru a împiedica orice utilizare a unor date cu caracter personal care nu ar respecta garanțiile prevăzute de art. 8 al Convenției. Asemenea garanții sunt cu atât mai necesare atunci când este vorba despre protejarea unor date cu caracter personal care sunt automatizate și, în special, atunci când astfel de date sunt utilizate în scopuri polițienești. Dreptul intern trebuie să asigure, mai ales, faptul că aceste date sunt pertinente și neexcesive, raportat la scopul înregistrării lor, că sunt păstrate într-o formă capabilă să permită identificarea persoanelor vizate și că durata conservării lor nu depășește termenul

²⁶ CEDO, Cauza *Leander c. Suedia*, 26 martie 1987, § 48, Seria A, nr. 116.

²⁷ CEDO, Marea Cameră, Cauza *Amann c. Elveția*, 16 februarie 2000, nr. 27798/95, § 69, CEDO 2000-II.

²⁸ Cauza *S. și Marper*, supracit., § 75.

²⁹ Conform, mai ales, Cauzele *Gardel, B.B. și M.B.*, supracit., §§ 63, 62 și, respectiv, 54.

³⁰ CEDO, Cauza *M.K. c. Franța*, 18 aprilie 2013, nr. 19522/09, § 35.

necesar pentru atingerea scopului pentru care au fost înregistrate. De asemenea, dreptul intern trebuie să conțină garanții capabile să protejeze eficient împotriva utilizărilor inadecvate și abuzive a datelor cu caracter personal³¹ și să prevadă, totodată, o modalitate concretă de radiere a datelor înregistrate³².

În speță, înregistrarea în baza de date, pe care petentul a evitat-o cu prețul unei condamnări penale, nu implică, în sine, nicio altă obligație în sarcina persoanei vizate. În plus, această înregistrare este însoțită de proceduri de consultare, care sunt suficient reglementate.

De asemenea, Curtea reține că art. 706-56 din Codul de procedură penală precizează că înregistrarea profilului ADN se poate realiza pe baza materialului biologic desprins în mod natural de corpul persoanei vizate.

De altfel, în aplicarea art. 706-56 din Codul de procedură penală, doar infracțiunile enumerate de art. 706-55 din Codul de procedură penală pot justifica o înregistrare în FNAEG.

În acest sens, ar fi de reținut că, potrivit art. R. 53-14 din Codul de procedură penală, durata de conservare a profilului ADN nu poate depăși patruzeci de ani, atunci când este vorba despre persoane condamnate pentru una dintre infracțiunile precizate la art. 706-55, adică pentru fapte care prezintă „un anumit grad de gravitate”. Curtea subliniază că, în principiu, o perioadă maximă de conservare a datelor biologice ar fi trebuit stabilită prin decret; or, de vreme ce un astfel de decret nu a fost adoptat, durata de patruzeci de ani este asimilabilă, în practică, mai puțin unui termen maxim ci, mai curând, unei conservări nedefinite sau, cel puțin, unei norme³³, în special în cazul persoanelor care au atins o anumită vârstă.

De asemenea, Curtea reține că la 16 decembrie 2010 Consiliul Constituțional a emis o decizie prin care constata caracterul constituțional al dispozițiilor referitoare la baza de date invocată, sub rezerva, *inter alia*, de „a se asigura o proporționalitate între durata conservării acestor date personale, pe de o parte, și obiectul bazei de date, natura sau gravitatea infracțiunilor vizate, pe de altă parte”. Până la data examinării prezentei cereri, această rezervă a fost lipsită de orice urmare. Ca atare, în prezent, nu este reglementată nicio diferențiere în funcție de natura și de gravitatea infracțiunii comise, în ciuda situațiilor foarte diferite care pot intra în câmpul de aplicare al art. 706-55 din Codul de procedură penală. Cazul petentului atestă acest lucru; el conține elemente de fapt care se înscriu într-un context politic și sindical și se referă la simple lovituri de umbrelă, îndreptate în direcția unor jandarmi care nici măcar nu au fost identificați, spre deosebire de cazul infracțiunilor deosebit de grave prevăzute de art. 706-55 din Codul de procedură penală, în special infracțiuni de natură sexuală, terorism, crime împotriva umanității sau trafic de ființe umane, pentru a cita doar câteva exemple. Prin urmare, prezenta cauză se distinge în mod semnificativ de acele situații care implică infracțiuni grave, cum este crima organizată³⁴ sau agresiunile sexuale³⁵.

Pe de altă parte, nu se contestă faptul că procedura de radiere, care a fost invocată în cauză, este accesibilă doar persoanelor suspectate de comiterea unor infracțiuni, iar nu și celor condamnate, cum este cazul petentului. Or, Curtea consideră că persoanelor condamnate ar trebui să li se recunoască, în egală măsură, posibilitatea concretă de a solicita radierea datelor

³¹ Cauza *B.B.*, supracit., § 61.

³² Cauza *B.B.*, supracit., § 68 și Cauza *Brunet*, supracit., §§ 41-43.

³³ Cauza *M.K.*, supracit., § 45 și Cauza *Brunet*, supracit., § 43.

³⁴ Cauza *S. și Marper*, supracit.

³⁵ Cauzele *Gardel*, *B.B.* și *M.B.*, supracit.

personale înregistrate,³⁶ astfel încât durata conservării să fie proporțională cu natura infracțiunilor comise și cu scopul restrângerii dreptului la viață privată³⁷.

Curtea apreciază că regimul juridic actual de conservare a profilelor ADN în FNAEG, căruia petentul i s-a opus prin refuzul de a accepta recoltarea unor probe biologice, nu oferă o protecție adecvată persoanei vizate, atât din cauza duratei de conservare a datelor, cât și din cauza absenței unei proceduri concrete de radiere a informațiilor înregistrate. Prin urmare, acest regim juridic nu asigură un just echilibru între interesele concurente, publice și private, care se află în joc.

Aceste elemente sunt suficiente pentru a-i permite Curții să conchidă că statul reclamat și-a depășit marja de apreciere, în materie. De altfel, condamnarea penală a petentului, pe motiv că a refuzat să se supună prelevării unor probe biologice care să permită înregistrarea profilului său în FNAEG, reprezintă o atingere disproporționată a dreptului său la respectarea vieții private și nu poate fi considerată o ingerință necesară, într-o societate democratică.

Prin urmare, *s-a produs o violare a art. 8 din Convenție*.

³⁶ Cauza *B.B.*, supracit., § 68 și Cauza *Brunet*, supracit., §§ 41-43.

³⁷ Conform, *mutatis mutandis*, CEDO, Cauza *Peruzzo și Martens c. Germania* (decizie), 6 iunie 2013, nr. 7841/08 et 57900/12, § 44, precum și Cauzele *B.B.* și *M.B.*, supracit., §§ 62 și, respectiv, 54.